

Vlada zadržana do konkretnih ciljev zmanjševanja odpadkov

Utemeljitev ugovorov zoper stališče Vlade RS do predloga direktive o spremembi šestih odpadkovnih direktiv

Julija letos je po temeljitem delu in celovitem pristopu dr. Janez Potočnik v imenu Evropske komisije predstavil paket predlogov za preoblikovanje Evrope v bolj krožno gospodarstvo in pospeševanje recikliranja v državah članicah. Na podlagi analiz in študij snovnih tokov ter presoje učinkov izvajanja strategije za krožno gospodarstvo (zapiranje snovnih tokov, povečanje snovne učinkovitost, preoblikovanja proizvodov in storitev,...) je Evropska komisija, med drugim, pripravila predlog konkretnih in dosegljivih ciljev preprečevanja, predelave in zmanjševanja odpadkov:

- postavljanje višjih ciljev za pripravo za ponovno uporabo in recikliranje komunalnih odpadkov na 70 % do leta 2030,
- obvezno ločeno zbiranje bioloških odpadkov,
- ukrepi za preprečevanje nastajanja odpadkov ter postavljanje cilja zmanjšanja nastajanja živilskih odpadkov za najmanj 30 % do leta 2025,
- postavljanje višjih ciljev za ponovno uporabo in recikliranje odpadne embalaže,
- omejitev odlaganja na odlagališčih za komunalne odpadke, ki niso ostanki odpadkov, do leta 2030.¹

Takrat so bili zakonodajni predlogi iz paketa predloženi Svetu EU in Evropskemu parlamentu. Do teh predlogov mora Vlada RS oblikovati stališča, ki jih sprejme oz. potrdi Državni zbor RS.

V nadaljevanju so utemeljitve ugovora Društva Ekologi brez meja zoper stališče Vlade Republike Slovenije do Predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi direktiv 2008/98/ES o odpadkih, 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži, 1999/31/ES o odlaganju na odlagališčih, 2000/53/ES o izrabljenih vozilih, 2006/66/ES o baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih ter 2012/19/EU o odpadni električni in elektronski opremi², sprejetega na 12. redni seji dne 4. 12. 2014.

V tem stališču Vlada Republike Slovenije sporoča, da je zadržana do ambicioznih ciljev na področju preprečevanja, predelave in zmanjševanja odlaganja odpadkov ter konkretnega cilja EU za zmanjšanje in preprečevanje živilskih odpadkov (odpadne in zavržene hrane) za 30 % do leta 2025. Ekologi brez meja temu stališču ugovarjajo v celoti - predvsem iz razloga njihove neutemeljenosti.

V nadaljevanju so navedena posamezna stališča Vlade in ugovori zoper nje.

Stališče Vlade:

1. Vlada cilje na področju preprečevanja, predelave in zmanjševanja odlaganja odpadkov označi kot ambiciozne in jih načeloma podpira, vendar s pristavkom, "da bi bilo potrebno za določitev tako ambicioznih ciljev izvesti analizo stroškov in koristi na nivoju vsake posamezne države" ter "upoštevati trenutne razmere na področju ravnanja z odpadki v posamezni državi članici".

¹ Povzeto po http://www.mkgp.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article//7615/

² Vlada Republike Slovenije, št. 54952-17/2014/3 z dne 4. 12. 2014

Ugovor EBM:

- Skladno z določili iz direktive o odpadkih bi morala Vlada RS do decembra 2013 pripraviti program preprečevanja nastajanja odpadkov, a ga do danes še ni. Če bi ga pripravila, bi razpolagala z analizo stroškov in koristi na ravni Slovenije. Tako pa lastno neučinkovitost in nedelo izrabi za utemeljitev zadržanosti do predlaganih ciljev zmanjšanja in preprečevanja nastajanja odpadkov na ravni EU.
- V Sloveniji so občine, ki že danes dosegajo več kot 70 % ločenega zbiranja odpadkov, vedno več se jih zavezuje slediti Zero Waste ciljem. Ljubljana se je tako zavezala, da bo do leta 2025 ločeno zbrala 78 % svojih odpadkov. Če zmorejo te občine, zakaj ne bi zmogle tudi ostale?
- V nasprotju z Vlado RS je Evropska komisija v procesu priprave direktive izvedla vrsto študij in analiz, ki so jasno pokazale, da so stroškovno, okoljsko in socialno najprimernejši višji cilji za povečanje snovne učinkovitosti.^{3 4}
- Te analize so tudi pokazale, da bi z uresničitvijo novih ciljev glede odpadkov "nastalo 580.000 novih delovnih mest v primerjavi s sedanjim stanjem, obenem pa bi Evropa postala konkurenčnejša, njene potrebe po dragih redkih virih pa bi se zmanjšale. Poleg tega bi z izvajanjem predlogov zmanjšali učinke na okolje in emisije toplogrednih plinov."⁵
- Hkrati se je s tako oblikovanim stališčem Vlada RS aktivno postavila na stran nove Evropske komisije g. Junckerja, ki se je zavzel za resno razgradnjo okoljske zakonodaje in institucionalnega okvirja - najočitnejši dokaz za to je ukaz za ponovni pregled že usklajenih direktiv in politik (zrak, odpadki, krožno gospodarstvo), ki so že bile v postopku sprejemanja (co-decision). In to v nasprotju z veliko večino državljanov EU (Barometer), okoljskih in odpadkovnih organizacij (EEB, etc.) in Evropskega parlamenta.

Stališče Vlade:

2. Vlada podpira bodisi "podaljšanje časovnega okvirja" za doseganje predlaganih ciljev bodisi "bolj realne cilje, ki bi upoštevali razlike med posameznimi državami članicami".

Ugovor EBM:

- Vlada trdi, da načeloma podpira predlagane "ambiciozne" cilje, dejansko pa v stališču izrecno podpre podaljšanje ali določitev bolj "realnih ciljev", ne da bi pri tem navedla en sam argument ali utemeljitev predlaganega stališča. Časovnica ciljev namreč pokaže, da gre za cilje do leta 2030 - torej za cilje, ki jih bo potrebno izpolniti v naslednjih petnajstih letih. Kar je, upošteva dosežanje izkušnje na tem področju, zadostno obdobje za izpolnitev.

---

³ <http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/>

⁴ http://ec.europa.eu/environment/waste/target_review.htm

⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-763_sl.htm

- Le v primeru zmanjšanja količin "živilskih odpadkov" je predlagano obdobje 10 let (do 2025) - z razlogom, saj je možno v prvem obdobju urejanja problema odpadne in zavržene hrane doseči največje učinke.

Stališče Vlade:

3. Vlada je zadržana do določitve konkretnega cilja preprečevanja nastajanja živilskih odpadkov v celotni prehranski verigi.
4. Stališče vlade je, da se cilje omeji samo na tiste odpadke, ki se jim "bilo moč izogniti".

Ugovor EBM:

- S stališča snovnega toka živilskih odpadkov takšno stališče Vlade RS pomeni dejansko zahtevo po znižanju cilja (pod 30 % zmanjšanja količin živilskih odpadkov do 2025), kar je konsistentno s splošnim stališčem Vlade, kjer zahteva ali "podaljšanje časovnega okvirja" ali "upoštevanje razlik med državami članicami". Vlada ne navede ene same študije ali druge analize, na podlagi katere bi utemeljila to zahtevo.
- Hkrati se odpre vprašanje določitve izogibljivih, delno izogibljivih in neizogibljivih živilskih odpadkov, s čimer Vlada odpira potrebo po dodatnem administriranju in posredno k nepotrebni birokratskemu zapletanju metodologije spremljanja in ugotavljanja sestave ter količin odpadne in zavržene hrane v posamezni članici.

Stališče Vlade:

5. Vlada meni, da ni "jasne povezave med opredelitvijo odpadne hrane iz tega predloga" in opredelitvijo bioloških odpadkov iz direktive 2008/98/ES.

Ugovor EBM:

- Direktiva 2008/98/ES biološke odpadke definira kot "biorazgradljive odpadke z vrtov in iz parkov, živilske in kuhinjske odpadke iz gospodinjstev, restavracij, gostinskih dejavnosti in trgovin na drobno ter primerljive odpadke iz obratov za predelavo hrane".
- Predlog Direktive o spremembi te direktive (COM(2014)397final) pa definira (določa) vsebino in obseg koncepta "živilski odpadki" z naslednjimi besedami: "(4a). [...] pomenijo hrano (vključno z neužitnimi deli), ki se izgubi iz prehranske verige, brez hrane, ki se preusmeri v materialno uporabo, na primer v bioproizvode ali živalsko krmo, ali pošlje v prerazporeditev."
- To z drugimi besedami pomeni, da so živilski odpadki podvrsta bioloških odpadkov, za katere je - zaradi gospodarnosti in učinkovitosti - potrebno posebno ravnanje z namenom preprečevanja in zmanjševanja. Podobno kot sta na primer akumulatorji ali baterije podvrsti "nevarnih odpadkov". Zato je pri tem edina nejasnost, o kateri govori Vlada RS, pravzaprav njeno lastno stališče, ker očitka "nejasnosti" v predlogu direktive z ničemer ne utemelji.

Stališče Vlade:

6. Vlada meni, da "bi bilo treba" v primeru sprejema nove direktive "na novo uvesti metodologijo za merjenje deleža odpadne hrane v bioloških odpadkih, zbranih iz gospodinjstev".

Ugovor EBM:

- Vladno stališče je precej nenavadno, saj v nadaljevanju sama trdi, da bo Slovenija (pozor: ne Vlada, marveč Slovenija) podpirala predloge v okviru razumnih rešitev. Dikcija stavka namreč ni jasna - ali ima Vlada težavo z uvajanjem nove metodologije ali zgolj ugotavlja, da bo to potrebno narediti. Mimogrede, že sedaj mora Slovenija poročati o ravnanju z biološkimi odpadki (ki vsebujejo tudi živilske in kuhinjske odpadke).
- Ob tem je treba še posebej opozoriti na določilo v predlogu Direktive, ki pravi naslednje: "Komisija do 31. decembra 2017 sprejme izvedbene akte za vzpostavitev enotnih pogojev za spremljanje izvajanja ukrepov za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov, ki jih sprejmejo države članice." Kar z drugimi besedami pomeni, da bo metodologija (enotni pogoji za spremljanje izvajanja ukrepov za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov) sprejeta na ravni EU do leta 2017. S tem Slovenija in vse ostale države članice dobi tri leta časa za pripravo modela in postopkov za spremljanje količin odpadne in zavržene hrane (živilskih odpadkov).